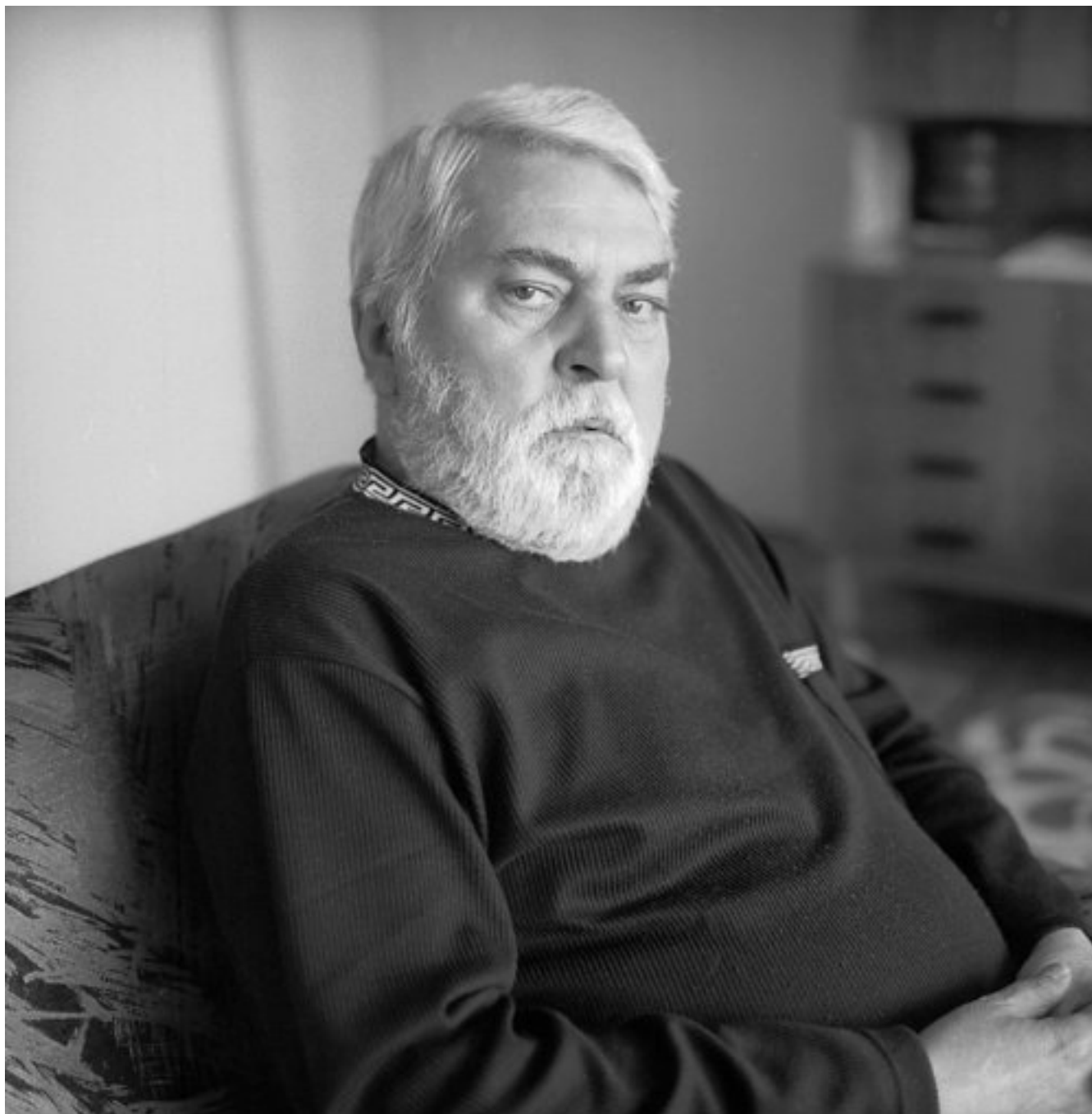

Utassy József életrajza (1941–2010)

1941. március 23-án született Ózdon. Élete első 14 évét BükkSZenterzsébeten töltötte.

Édesapja, Utassy József az ózdi vasgyárban, bányákban dolgozott segédmunkásként, közben három évet Németországban volt mezőgazdasági munkás. Fia születése után behívták katonának, a doni visszavonuláskor szerzett sérülésébe halt bele. Édesanyja Kiss Margit, egy évet ő is dolgozott Németországban. Megözvegyülve Kovách Ferenc cipész lett a társa, fiának nevelőapja.

Az alsó tagozatot szülőfalujában, a felsőt az azzal egybeépült Tarnaleleszen végezte el. Tíz évesen kapott egy tangóharmonikát, s ő lett a falu fiataljainak zenésze a mulatságokon. 1955–1959 között az egri Dobó István Gimnáziumba járt, reálosztályban érettségizett. A budapesti bölcsészkar magyar–oroszl szakára helyhiány miatt nem vették fel. Pétervásárán lett az OTP tisztviselője, majd a járási művelődési ház művészeti előadója.

Az ELTE BTK magyar–népművelés szakpárját 1961–1967 között végezte el. Közben egy fél évig a borsodnádasdi hengerműben dolgozott. A végzés után néhány hónapig könyvtáros volt, majd 1972-ig nevelőtanár lett egy szakmunkásképző intézet kollégiumában. Azóta szabadfoglalkozású író.

1968-ban megnősült, felesége Horváth Erzsébet, aki ugyancsak bölcsészkart végzett. Tanárként, majd iskolaigazgatóként dolgozott. Egy fiuk született, József (1969–1989), aki gyógyíthatatlan betegségben hunyt el.

Diáklapok után első versei 1965 decemberében jelentek meg a Kortársban. Ezidőben szerveződött a bölcsészkaron a Kilencek költőcsoportja. Antológiájuk, az Elérhetetlen föld Juhász Ferenc, Kormos István, Nagy László, Váci Mihály ajánlásával sem jelenhetett meg, magánkiadásban sem. Végül az Írószövetség elnöke, Darvas József tette lehetővé a kiadást. 1969 karácsonyára jelent meg Nagy László ajánlásával a kötet. Pár héttel korábbi Utassy József első önálló verseskönyve, a Tüzem, lobogóm!, amely – akárcsak az antológia – komoly sikert aratott a fiatalok körében, ugyanakkor felkeltette a hatalom gyanakvását a versekben megnyilvánuló társadalomkritika, a Petőfit idéző szabadságvágy és indulat. Második kötetének – Csillagok árvája (1977) – azért kellett évekig hevernie a kiadóban, mert számos verset ki akartak vele hagyni, s ő ebbe nem egyezett bele. A megpróbáltatások súlyos idegbetegséget idéztek elő, hatásuk hosszú évekig tartott. Ezt idézi fel a Kálvária-ének (1995). A nyolcvanas évektől folyamatosan kiadták felnőtt-és gyermekvers-köteteit, köztük 1984-ben, 1988-ban és 2001-ben összegyűjtött verseit.

A hetvenes évektől többször járt Bulgáriában. Tanulta a nyelvet, költőket fordított.

A Kilencek önszerveződésű csoportja 1969 után nem bomlott fel, bár kibontakozásukat gátolta az irodalompolitika. 1982-ben és 1994-ben – azonos címmel – újabb antológiák jelentek meg. 2005 óta a Digitális Irodalmi Akadémia tagja.

Fontosabb díjak, elismerések:

1978 – József Attila-díj
1989 – Magyar Művészetért Díj
1989 – Déry Tibor-jutalom
1994 – A Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje
1995 – IRAT nívódíj
1996 – Déry Tibor-díj
1996 – Tiszatáj-díj
1997 – Pro Literatura-díj

2001 – Balassi Bálint-émlékkard

2001 – a Magyar Köztársaság Babérkoszorúja

2001 – Az Év Könyve Jutalom

2008 – Kossuth-díj

Az életrajzot Vasy Géza írta

Utassy József digitalizált művei

<http://www.pim.hu/object.ea8f6534-4b46-4aba-963e-74dd453856d6.ivy>